EDUSKUNTA
RIKSDAGEN

EDUSKUNNAN KANSLIA

LAUSUNTO

8.4.2025

Pertti Rauhio
eduskunnan hallintojohtaja

Tarkastusvaliokunnalle

K 7/2025 vp – Eduskunnan tilintarkastajien tilintarkastuskertomus eduskunnan tilinpäätöksestä, toimintakertomuksesta ja kirjanpidosta sekä hallinnosta vuodelta 2024

Yleistä

Eduskunnan kanslia toteutti eduskunnan työjärjestyksen 74 §:n mukaista tehtäväänsä luoda eduskunnalle edellytykset hoitaa sille valtioelimenä kuuluvat tehtävät. Vuosi 2024 oli jälleen täysipainoisen eduskuntatyön aikaa ja käsiteltävien valtiopäiväasioiden määrä kasvoi. Myös eduskunnan kansainvälinen toiminta ja valiokuntien matkustaminen vilkastuivat. Erityisesti NatoPA-valtuuskunta oli hyvin aktiivinen.

Kanslialle osoitetut tehtävät kyettiin hoitamaan laadukkaasti annetuilla voimavaroilla. Toimintayksiköiden tavoitteet saavutettiin lähtökohtaisesti hyvin tai erinomaisesti. Kanslian toimintamenot pysyivät talousarvion puitteissa ja olivat hieman alemmat kuin edellisenä toimintavuonna.

Toimintakertomukseen sisältyy kaksi mainintaa havaituista väärinkäytöksistä: toinen epäillystä virkavelvollisuuden rikkomisesta ja siihen mahdollisesti liittyvistä rikoksista ja toinen eduskuntaryhmistä annetun lain nojalla käynnistetystä ryhmälle myönnettyjen varojen takaisinperinnästä.

Asian käsittely

Kanslian johtoryhmä käsitteli toimintakertomuksen kokouksessaan 3.3.2025 ja hyväksyi 17.3.2025 toimintakertomukseen sisältyvän sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuman. Kansliatoimikunta käsitteli ja hyväksyi toimintakertomuksen 20.3.2025 ja eduskunnan tilintarkastajat antoivat siitä lausuntonsa 2.4.2025.

Valtion talousarviosta annetun asetuksen mukaan Valtiokonttori antaa tarvittavat ohjeet kirjanpitoyksikköjen tilinpäätöksistä sekä niiden liitteistä ja laadinnasta. Näihin ohjeisiin sisältyy vuonna 2023 annettu ohje toimintakertomuksen laadinnasta, jota on sovellettu myös eduskunnan kanslian vuoden 2024 toimintakertomuksen laadinnassa.

Kanslian toiminnan tuloksellisuus

Toimintakertomuksessa kanslian osastot ja toimintayksiköt arvioivat vuodelle 2024 asettamiensa ja tulossuunnitelmaan kirjattujen tavoitteidensa toteutumista. Yksiköiden tavoitteet pohjautuivat vielä kanslian vuosien 2020–2023 strategiaan, sillä uusi strategia hyväksyttiin vasta tulossuunnitelman laatimisen jälkeen. Uuden strategian laadinta oli kuitenkin jo pitkällä vuoden 2024 tavoitteita asetettaessa, ja monet tavoitteista ovat edistäneet myös uuden strategian toimeenpanoa painottaen vahvan demokratian ja hyvän työpaikan tavoitteita.

Suurin osa toimintayksiköiden tavoitteista saavutettiin hyvin tai erinomaisesti. Vuosi 2024 oli jälleen täysipainoisen eduskuntatyön aikaa ja käsiteltävien valtiopäiväasioiden määrä kasvoi. Myös eduskunnan kansainvälinen toiminta ja valiokuntien matkustaminen vilkastuivat. Erityisesti NatoPA-valtuuskunta oli hyvin aktiivinen. Kanslia keskittyi vahvasti edustajien valtiopäivätyön tukemiseen. Lisäksi vuoden aikana mm. edistettiin eduskunnan verkkopalvelu-uudistusta ja työyhteisöviestintää, uudistettiin talousarvioesityksen muutosehdotusten jättämiseen ja täysistuntopöytäkirjan laadintaan liittyviä menettelytapoja, käynnistettiin Microsoft Copilot -tekoälypilotti ja hyväksyttiin tekoälyn turvallisuuden ja hyväksynnän periaatteet, vietiin loppuun vuonna 2023 aloitettu työasemauudistus sekä eduskunnan turvallisuuteen liittynyt rakennushanke, uudistettiin työaika- ja lounasleimausjärjestelmät ja toteutettiin hyvän työkäytöksen edistämiseen keskittynyt SEIS!-kampanja. Kokonaisturvallisuuteen, varautumiseen, tietoturvaan ja riskienhallintaan panostettiin edelleen monin eri tavoin.

Toiminnan vaikuttavuus ja tehokkuus sekä tuotokset ja laadunhallinta

Kanslian toiminnan vaikuttavuutta, tehokkuutta, tuotoksia ja laadunhallintaa on toimintakertomuksessa tarkasteltu ennen kaikkea siitä näkökulmasta, miten kanslian tuottamat palvelut vastaavat kansanedustajien työn tarpeisiin. Kansanedustajien tyytyväisyyttä kanslian palveluihin mitataan seuraavan kerran vuonna 2025 kansanedustajille suunnattavalla palvelukyselyllä.

Kanslialle osoitetut tehtävät kyettiin hoitamaan laadukkaasti annettujen resurssien puitteissa. Sekä kanslian menot että tehdyt henkilötyövuodet laskivat hienoisesti vuoteen 2023 verrattuna. Menojen laskuun vaikutti etenkin vuodelle 2023 painottunut rakennushanke. Kiristynyt julkinen talous haastaa eduskunnan kansliaa jatkuvasti arvioimaan, kehittämään ja tehostamaan omaa toimintaansa. Menettelytapoja tarkasteltiin ja uudistettiin vuonna 2024 esimerkiksi täysistuntopöytäkirjan laadinnan, työhuoneiden siivouksen ja eduskunnan kirjaston aukioloaikojen osalta. Kanslia valmistautuu hoitamaan sille kuuluvat tehtävät entistä pienemmin taloudellisin- ja henkilöresurssein. Tätä työtä ohjaa kanslian perustehtävän ohella myös kanslian uusi strategia, jonka keskeisinä painopisteinä ovat vahvan, kansanvaltaisen demokratian edistäminen sekä eduskunta hyvänä työpaikkana.

Henkilöstö

Toimintakertomukseen on koottu oleellisimpia henkilöstöä koskevia tietoja ja tunnuslukuja. Niitä käsitellään tarkemmalla tasolla vuoden 2024 henkilöstötilinpäätöksessä. Kanslian henkilöstön määrä oli vuoden lopussa 487 henkilöä, joista 53 oli kansanedustajan avustajia. Heidän tuottamiensa henkilötyövuosien määrä oli 479,1 ja henkilötyövuoden hinta oli 82 609 euroa/htv. Virkasuhteisten henkilöiden määrä laski kymmenellä henkilöllä vuoden 2023 lopun tilanteeseen verrattuna. Työhyvinvoinnin osalta voidaan mainita sairauspoissaolot, jotka laskivat lähes 10 %:lla 7,4 päivään/htv.

Tilinpäätösanalyysi

Eduskunnan vuoden 2024 tilinpäätöksen tärkeimmät tunnusluvut ja selvitys pääasiallisista muutosten syistä ovat seuraavat:

Eduskunnan menot ilman arvonlisäveroja ja eduskunnan oikeusasiamiestä olivat 103,14 milj. euroa, mikä on 0,84 milj. euroa (0,8 %) enemmän kuin vuonna 2023. Jokaista Suomessa asuvaa henkilöä kohden menot olivat noin 18 euroa ja 40 senttiä.

Eduskunnan kanslian toimintamenot olivat 62,88 miljoonaa euroa. Laskua edellisvuodesta oli 30 000 euroa eli -0,05 %.

- Talousarviossa kanslian toimintamenoihin sisältyvät eduskunnan kanslian palveluksessa olevien kansanedustajien avustajien menot, joiden toteuma vuonna 2024 oli 2,43 milj. euroa. Avustajamenot laskivat vuoden 2023 tasosta 30 000 eurolla neljän kansanedustajan siirryttyä ryhmäkansliamalliin vuoden 2024 talousarvion laatimisen jälkeen.
- Suurimpana yksittäisenä syynä menojen laskulle oli eduskunnan varautumiseen liittyvän rakennushankkeen päättyminen. Hankkeen menot laskivat 2,05 milj. euroa vuodesta 2023.
- Toisaalta henkilöstökulut kasvoivat 0,88 milj. eurolla. Kasvuun vaikuttivat sekä virkamiesten että avustajien palkantarkistukset 1.3.2024. Avustajien 5 % palkantarkistus oli selvästi virkamiesten vastaavaa palkantarkistusta (2 %) korkeampi. Eroa perusteltiin 2023 kansliatoimikunnan ja avustajien edustajien yhteisellä näkemyksellä avustajien palkkojen tasokorotuksen tarpeellisuudesta.
- Muut kulut kasvoivat 0,91 milj. eurolla. Muissa kuluissa nousua oli etenkin matkustuspalveluissa. Myös palvelujen ostot kasvoivat 0,21 milj. eurolla painottuen rakennus- ja kunnossapitopalveluihin sekä tietoliikenne- ja ICT-palveluihin.
- ICT-käyttöpalvelujen sekä patentti-, lisenssi- ja käyttöoikeusmaksujen kustannukset kasvoivat merkittävästi, yhteensä 0,36 milj. eurolla.
- Suurena kertaluonteisena eränä oli työasemauudistuksen loppuun saattaminen, 0,57 milj. euroa.

Eduskunnan kanslian toimintamenot alittivat talousarvion 2,76 milj. eurolla käyttöprosentin ollessa 95,8.

- Kanslian toimintamenoista maksetut palkkamenot henkilösivukuluineen ilman kansanedustajien avustajien palkkoja ja ulkopuolisten palkkioita olivat 35,07 milj. euroa, mikä on 0,87 milj. euroa eli 2,5 % enemmän kuin vuonna 2023. Kasvuun vaikuttivat etenkin virka- ja työehtosopimusten mukaiset palkankorotukset. Ne koostuivat maaliskuussa 2024 maksetusta virkamiesten 2,0 %:n ja kansanedustajan avustajien 5,0 %:n yleiskorotuksesta sekä virkamiesten palkkoihin kohdistuneesta 0,5 %:n virastoerästä.
- Talousarvioon nähden palkkamenoissa kuitenkin säästettiin noin 2,01 milj. euroa. Kansliassa on jo ryhdytty toteuttamaan ennakolta vuosille 2025–2027 asetettuja säästötavoitteita ja useita avautuneita virkoja on jätetty toistaiseksi täyttämättä. Lopulliset päätökset henkilöstön vähentämisestä ja muista säästötoimista tehdään kansliatoimikunnan 20.2.2025 hyväksymän aikataulun mukaisesti kuluvan kevään aikana.
- Toimintayksiköistä suurimmat, 0,67 milj. euron euromääräiset säästöt syntyivät tietohallintotoimistossa. Työasemauudistuksessa onnistuttiin saavuttamaan säästöjä eikä vuodelle 2024 sattunut yllättäviä kuluja, joihin kuitenkin oli varauduttu.
- Kanslian osastojen ja toimintayksiköiden sitovista määrärahoista ylittyivät kansainvälisen osaston ja turvallisuusosaston määrärahat. Kansliatoimikunta käsitteli ja hyväksyi ylitykset kokouksessaan 12.12.2024.

Vuoden 2024 talousarvioon varatut määrärahat ylittyivät eduskuntaryhmille maksettavan avustajatuen osalta. Kansliatoimikunta hyväksyi ylityksen ja käsitteli sen syyt kokouksessaan 6.2.2025.

Sisäisen valvonnan arviointi- ja vahvistuslausuma

Eduskunnan kanslian johto vastaa kanslian sisäisen valvonnan järjestämisestä, asianmukaisuudesta ja riittävyydestä. Sisäisen valvonnan tarkoituksena on antaa kohtuullinen varmuus kanslian toiminnan ja talouden lainmukaisuudesta, talousarvion noudattamisesta ja varojen turvaamisesta, toiminnan tuloksellisuudesta sekä taloutta ja tuloksellisuutta koskevien oikeiden ja riittävien tietojen tuottamisesta. Arviointi- ja vahvistuslausumassaan kanslian johtoryhmä toteaa kanslian sisäisen valvonnan olevan toiminnan laajuuteen nähden riittävää ja tehokasta. Lausumassa nostetaan esiin mm. jatkuvuudenhallintaan kohdistettu sisäinen tarkastus, tietoturvatietoisuuden ja tietosuojan kehittäminen, tekoälyn käytön periaatteiden laatiminen sekä epäasialliseen käytökseen ja häirintään puuttuminen.

Havaitut väärinkäytökset

Toimintakertomukseen sisältyy kaksi mainintaa havaituista väärinkäytöksistä. Ensimmäinen koskee epäiltyä tietosuoja- ja henkilörekisteririkosta ja virkavelvollisuuden rikkomista. Kanslian turvallisuusselvitysprosessissa epäillään sääntöjen vastaisesti säilytetyn asiakirjoja ja sähköisiä tietoja. Tapauksen esitutkinta on käynnissä. Toinen mainita koskee eduskuntaryhmistä annetun lain nojalla tehtyä takaisinperintäpäätöstä, jonka kansliatoimikunta teki 13.6.2024. Toimeenpano on annettu perintätoimistolle.

Liite:

Eduskunnan kanslian vuoden 2024 toimintakertomus ja tilinpäätöslaskelmat